

เกณฑ์การประเมินผลสำหรับความเสี่ยงจากการฟอกเงิน

ชัยยุทธ อังศุวิทยา

ศิวะรักษ์ พิณีจรรย์

ดร.สุจิตรา ตูยาเตชานนท์

ดร.วชิระ บุญยเนตร

วรพงษ์ สุธานนท์

คณะอนุกรรมการป้องกันการทุจริตและการฟอกเงิน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์*

บทคัดย่อ

นักบัญชีถือเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีใช้สถาบันการเงิน และมีความเสี่ยงในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกรรมการฟอกเงิน ซึ่งอาจถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการฟอกเงินและถือเป็นคดีอาญา ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (และที่แก้ไข) ในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560 การประเมินผลของ the Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG) ในฐานะผู้ประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินของประเทศไทย ได้แสดงผลการประเมินว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงด้านที่เกี่ยวกับนักบัญชีถูกใช้เป็นนักวิชาชีพในการฟอกเงิน บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องมาตรฐานสากล ซึ่งเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลสำหรับความเสี่ยงจากการฟอกเงิน ที่เรียกว่า “คำแนะนำ 40 FATF” ประโยชน์ที่จะได้รับจากบทความวิชาการฉบับนี้คือ การให้ความรู้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีในการเตรียมตัวที่จะถูกประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินในรอบถัดไป และเพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีข้อมูลเรื่องเกณฑ์ของความเสี่ยงเพื่อที่จะได้สามารถป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริตและการฟอกเงิน

คำสำคัญ: การประเมินผล ความเสี่ยง การฟอกเงิน หน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงิน การทุจริต การบัญชีนิติการ

* ชัยยุทธ อังศุวิทยา หุ้นส่วน A.M.T. & Associates และผู้ช่วยเลขาธิการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์; ศิวะรักษ์ พิณีจรรย์ ประธานกรรมการตรวจสอบ บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน) และที่ปรึกษา คณะกรรมการวิชาชีพบัญชี ด้านการวางระบบบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์; ดร.สุจิตรา ตูยาเตชานนท์ และ ดร.วชิระ บุญยเนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; และ วรพงษ์ สุธานนท์ หุ้นส่วน บริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส คอนซัลติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด

Evaluation Criterion for the Risk from Money Laundering

Chaiyuth Ansuwithaya

Sivaraks Phinicharomna

Dr.Suchitra Tunlayadechanont

Dr.Wachira Boonyanet

Vorapong Sutanont

The Committee of Fraud and Money Laundering Prevention,

Federation of Accounting Professions under the Royal Patronage of His Majesty the King (FAP)**

ABSTRACT

Accountants are recognized as “Designed Non-Financial Businesses and Professions (DNFBPs),” who are at risk to be associated with transactions of Money Laundering (ML), and can be penalized within the context of criminal case(s) according to “the Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 (1999) amended” (AMLA). In July, 2017, the assessment of the Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG), as the assessor of ML risk for Thailand, have shown that there were inherit risks whereby accountants could be used as the intermediary for ML activity. The objective of this article is to introduce international standards of the Evaluation Criterion for the Risk from Money Laundering known as “40 FATF Recommendations”. Therefore, the benefits of this article will provide knowledge for accounting professions to be well-prepared for the evaluation of risk involved from ML in the next round. In addition, accounting professions will have information on how to prevent risk from fraud and ML.

Keywords: Evaluation, Risk, Money Laundering, Designed Non-Financial Businesses and Professions (DNFBPs), Fraud, Forensic Accounting

** **Chaiyuth Ansuwithaya** Partner, A.M.T. & Associates, and Assistant Secretary General and Assistant Secretary of FAP Committee; **Sivaraks Phinicharomna** Chairman of the Audit Committee, TTCL Public Co., Ltd., and Advisor, the Committee of Accounting System, FAP; **Dr.Suchitra Tunlayadechanont** and **Dr.Wachira Boonyanet** Assistant Professors of Department of Accountancy, Chulalongkorn Business School, Chulalongkorn University; and **Vorapong Sutanont** Partner, PricewaterhouseCoopers Consulting (Thailand) Ltd.

บทนำ

จากการที่ พล.ต.อ.ชัยยะ ศิริอำพันธ์กุล ในฐานะเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ได้ให้สัมภาษณ์ข่าวแก่กรุงเทพธุรกิจ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 เกี่ยวกับผลการประเมินความเสี่ยงจากการฟอกเงินโดยองค์กรที่เรียกว่า Asia/Pacific Group (APG) ซึ่งได้มีการประชุมประจำปีครั้งที่ 20 ณ เมืองโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา ระหว่างวันที่ 17-21 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 (หรือ พ.ศ. 2560) เพื่อสรุปผลการประเมินความเสี่ยงจากการฟอกเงินของประเทศไทยข่าวของกรุงเทพธุรกิจที่เผยแพร่ในสื่อออนไลน์เป็นดังนี้

“เฮลั่น! เลขาฯ ปปปง. เผยไทยหลุดแบล็กลิสต์เสี่ยงฟอกเงิน ยกระดับมาตรฐานป้องกันเทียบเท่ามาเลเซียและสิงคโปร์ เร่งอุดช่องว่างทนาย-นักบัญชีถูกใช้เป็นเครื่องมือฟอกเงิน” (ย่อหน้าที่ 1)

“สำหรับผลการดำเนินการในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะมาตรการเชิงป้องกันมิให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพ โดยเฉพาะทนายความและนักบัญชีถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสของนิติบุคคลและบุคคลที่ตกลงกันทางกฎหมาย ยังคงต้องเร่งดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินการให้สูงขึ้น” (ย่อหน้าที่ 5)

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ “เกณฑ์การประเมินผลสำหรับความเสี่ยงจากการฟอกเงิน” ที่ผู้ประเมินความเสี่ยงนำมาใช้ในการประเมินประเทศไทยและประกาศผลให้สาธารณชนรับทราบ โดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์การป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตและการฟอกเงิน ทั้งนี้ ความรู้เหล่านี้จะส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีตระหนักรู้และเตรียมการไว้ล่วงหน้าสำหรับอนาคต จะได้ไม่ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชี ซึ่งรวมถึงนักบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตถูกระบุว่ามีความเสี่ยงของการถูกใช้เป็นเครื่องมือในการ

ฟอกเงินในระดับที่เรียกว่า “ข้อบกพร่อง” หรือก็คือ “ไม่ผ่าน” ตัวอย่างเช่น การรับรู้ลูกหนี้การค้าที่ขาดการตรวจสอบอย่างระมัดระวังว่ามีอยู่จริงหรือไม่ และมีมูลค่าที่ถูกต้องเท่าใด รวมถึงการรับรู้รายได้ที่มีมูลค่ารายการธุรกรรมสูงมากกว่าความเป็นจริงหรือไม่ ซึ่งมูลค่าที่ไม่ถูกต้องหรือสูงกว่าความเป็นจริงนั้น หากมีการบันทึกบัญชีลงสมุดบัญชีของนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว จะสามารถทำให้เกิดการโยกย้ายเงินทุจริตผ่านเข้ามาในนิติบุคคลดังกล่าวด้วยความเป็นมืออาชีพทางบัญชี และทำให้เงินทุจริตนั้นถูกพอกให้สะอาด นั่นคือ การฟอกเงินโดยผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีเป็นเครื่องมือในกระบวนการฟอกเงิน

การฟอกเงิน (Money Laundering: ML) เป็นเครื่องมือของ “การทุจริต (Fraud)” สหประชาชาติ (United Nations: UN) ถือว่า การฟอกเงิน เป็นเทคนิคขั้นสูงของการเกิดทุจริตที่ซับซ้อน ส่งผลให้สหประชาชาติต้องกำหนดมาตรการของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering Standards) ให้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ โดยที่สหประชาชาติได้มอบหมายผ่านองค์กรที่เรียกว่า The Financial Action Task Force (FATF) ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส FATF มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานสากลให้เป็น “เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงของการฟอกเงิน” ทั้งนี้ วัตถุประสงค์คือเพื่อพัฒนานโยบาย การวัดผล และมาตรฐานสากลในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และได้รับการยอมรับระดับโลก ว่าเป็น The Anti-Money Laundering (AML)/ Combating the Financing of Terrorism (CFT) Global Standards (ย่อว่า the AML/CFT global standards) เรียกเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงนี้ว่า “The Forty Recommendations” และ 11 Immediate Outcomes” ซึ่งถือเป็น FATF Standards ที่ Asia/Pacific Group (APG) ใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดความเสี่ยงของการฟอกเงินสำหรับประเทศไทย

การฟอกเงิน (Money Laundering: ML) คือ การทำให้ทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการทำทุจริต ซึ่งถือเป็นอาชญากรรม ที่เรียกว่า “Proceeds of Crime” ให้กลับกลายเป็นเงินบริสุทธิ์ โดยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของ White Collar Crime (อาชญากรรมแบบคนมีการศึกษา) Proceeds of Crime ที่ถูกนำเข้าไปสู่กระบวนการฟอกเงินสำหรับธุรกิจประเภทนิติบุคคล (Legal Persons) เช่น บริษัท จำกัด จะเป็นธุรกรรมทางการเงินซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งในรูปแบบของสินทรัพย์ หนี้สิน หรือส่วนของทุน

กระบวนการฟอกเงิน (Money Laundering Process) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ (1) Placement คือ การวาง Proceeds of Crime เข้าสู่ระบบธุรกรรมทางการเงิน (2) Layering คือ การทำให้เกิดรายการที่หลากหลายของธุรกรรมทางการเงินเพื่อทำให้สับสน จะได้ล้างเลือนแหล่งที่มาของ Proceeds of Crime และ (3) Integration คือ การรวมให้เกิดเป็นรายการธุรกรรมทางการเงินใหม่เพื่อกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอย่างถูกกฎหมาย ด้วยการสร้างรายการธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กฎหมายรับรอง

กฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการฟอกเงิน United Nations

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นการออกกฎหมายโดยสหประชาชาติ และถูกกำหนดอยู่ใน United Nations, Office on Drugs and Crime. Legislative Guide for the Implementation of the United Nations Convention Against Corruption. ทั้งนี้ สหประชาชาติได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ มาตรฐานการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (UN Convention against Corruption Regional Approaches to Implementation

of the Global Anti-Money Laundering Standards) มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ถูกระบุอยู่ดังนี้ คือ

Article 8 (มาตราที่ 8) “Codes of Conduct for Public Officials” ข้อพึงปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Article 9 (มาตราที่ 9) “Public Procurement and Management of Public Finances” การจัดซื้อของรัฐ และการจัดการของเงินสาธารณะ ซึ่งมีความเสี่ยงที่ถูกนำเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน

Article 11 (มาตราที่ 11) “Measures Relating to the Judiciary (ฝ่ายตุลาการ) and Prosecution Services” มาตรการวัดผลที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายตุลาการและการบริการด้านการดำเนินคดีฟ้องร้อง ซึ่งรวมถึงกรณีที่เกี่ยวข้องกับคดีฟอกเงิน

Article 14 (มาตราที่ 14) “Measures to Prevent Money-Laundering (ตัวชี้วัดด้านการป้องกันการฟอกเงิน)” ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการกำกับดูแลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ Regulatory Regime (หน่วยงานด้านการออกกฎหมาย กฎระเบียบ) และ Supervisory Regime (หน่วยงานด้านการกำกับดูแล ยับยั้ง ชัดขวาง การฟอกเงิน)

Article 23 (มาตราที่ 23) “Laundering of Proceeds of Crime” การฟอกเงินที่เกิดจากทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการทุจริต ซึ่งถือเป็นอาชญากรรม โดยทรัพย์สินดังกล่าวถูกนำเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน

FATF Standards

จากการที่สหประชาชาติได้ให้ความสำคัญของปัญหาการฟอกเงิน ซึ่งถือเป็นการทุจริตที่ซับซ้อน และเงินที่เกิดจากกระบวนการฟอกเงินอาจถูกนำไปใช้เป็นปัจจัยในการสนับสนุนการก่อการร้ายทั้งในประเทศและระหว่าง

ประเทศ ดังนั้น จึงได้เกิดการตั้งองค์กรขึ้น เรียกว่า The Financial Action Task Force (FATF) โดยเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนานโยบายการวัดผล และมาตรฐานสากลในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งได้รับการยอมรับระดับโลก ว่าเป็น The Anti-Money Laundering (AML)/ Combating the Financing of Terrorism (CFT) global Standards (ย่อว่า the AML/CFT global standards) เรียกมาตรฐานการวัดความเสี่ยงว่า “The Forty Recommendations และ 11 Immediate Outcomes” มาตรฐานสากลดังกล่าวเน้นประเด็นเหล่านี้คือ ระบบความยุติธรรม และการบังคับคดี ระบบทางการเงิน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องมีความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติ

หน่วยงานที่ทำการประเมินผลสำหรับความเสี่ยงจากการฟอกเงิน

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับองค์กรอิสระชื่อ Asia/Pacific Group (APG) ที่ได้ถูกก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย เมื่อ ปี พ.ศ. 2540 ปัจจุบันมีสมาชิก 41 ประเทศ รวมทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา APG ทำหน้าที่ประเมินความเสี่ยงเรื่องการฟอกเงินของประเทศสมาชิกรวมถึงประเทศไทยด้วย ล่าสุดเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม - 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 APG ได้มา on site visit ที่ประเทศไทย ซึ่งเป็นการประเมินความเสี่ยงจากการฟอกเงินครบรอบ 10 ปี และจะมีการจัดทำรายงานที่เรียกว่า “Mutual Evaluation Report (MER) Thailand 2017” โดยใช้เกณฑ์การประเมินของมาตรฐานการวัดความเสี่ยงคือ “The Forty Recommendations และ 11 Immediate

Outcomes” ซึ่งกำหนดโดย FATF ทั้งนี้ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานของประเทศไทยกับ APG คือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) (Anti-Money Laundering Office [AMLO]) ถือเป็นองค์กรที่เรียกว่า หน่วยข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit [FIU]) ในกลุ่มของ Egmont Group

ครั้งที่ผ่านมา คือ พ.ศ. 2550 ประเทศไทยถูกประเมินความเสี่ยงจากการฟอกเงิน โดย IMF (เนื่องจากประเทศไทยติดเงื่อนไขของการกู้ยืมเงินในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง) ในรายงานที่เรียกว่า “Mutual Evaluation Report (MER) Thailand 2007” ในรายงานดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ในช่วงที่ 4 คือ ความเสี่ยงปานกลาง ถึง สูง (ในขณะที่ช่วงที่ 5 ความเสี่ยงสูงสุด) ซึ่งทำให้ประเทศไทยถูกจัดกลุ่มอยู่ในระดับความเสี่ยงจากการฟอกเงินเหมือน รัสเซีย กัมพูชา ปานามา และไนจีเรีย (อ้างอิงจาก www.knowyourcountry.com/1ratingtable.html ณ วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2559)

เกณฑ์การประเมินผลสำหรับความเสี่ยงจากการฟอกเงินตาม FATF

FATF ได้กำหนดมาตรฐานสากลในการประเมินผลความเสี่ยงจากการฟอกเงินเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) ซึ่งต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์โดยเร็ว มี 11 ข้อ เรียกเป็นศัพท์วิชาการว่า “11 Immediate Outcomes (IO)” ซึ่งใน 11 ข้อนี้ถือว่าเป็นเรื่อง que ประเทศที่ถูกประเมินจะต้องมีการปฏิบัติการเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นรูปธรรมและเห็นผลลัพธ์เป็นที่ประจักษ์

ตารางที่ 1 11 Immediate Outcomes (IO)

ข้อที่	หัวข้อ (ภาษาอังกฤษ)	หัวข้อ (ภาษาไทย)
1	Risk, Policy and Coordination	ความเสี่ยง นโยบาย และการประสานงาน
2	International cooperation	การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ
3	Supervision	การกำกับดูแล
4	Preventive measures	มาตรการการป้องกัน
5	Legal persons and arrangements	นิติบุคคลและข้อตกลง
6	Financial intelligence	ข่าวกรองทางการเงิน
7	Money laundering investigation & prosecution	การสืบสวนการฟอกเงินและการดำเนินคดีฟ้องร้อง
8	Confiscation	การยึดทรัพย์
9	Terrorist Financing investigation & prosecution	การสืบสวนรายการทางการเงินของผู้ก่อการร้ายและการดำเนินคดีฟ้องร้อง
10	Terrorist Financing preventive measures & financial sanctions	มาตรการการป้องกันรายการทางการเงินของผู้ก่อการร้ายและการลงโทษทางการเงิน
11	Proliferation financial sanctions	การแผ่ขยายในการลงโทษทางการเงิน

ประเด็นที่ 2 การประเมินด้านการออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการกำกับดูแลของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Agencies (LEAs)) รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับธุรกรรมฟอกเงิน โดยมีมาตรฐานสากลด้านนี้อยู่ 40 ข้อ

เรียกเป็นศัพท์วิชาการว่า “40 FATF Recommendations” ซึ่งจะมีการเรียกได้อีกอย่างสำหรับผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินว่า “40 Technical Compliance (TC)” และจำแนกออกเป็น 6 กลุ่มย่อย คือ A-G

ตารางที่ 2 40 Technical Compliance (TC)

ข้อที่	หัวข้อ (ภาษาอังกฤษ)	หัวข้อ (ภาษาไทย)
	A - AML/CFT POLICIES AND COORDINATION	A - นโยบายด้านการต่อต้านการฟอกเงิน (AML) และการตอบโต้ต่อเส้นทางการเงินของผู้ก่อการร้าย และการประสานงาน
1	Assessing risks & applying a risk-based approach*	การประเมินความเสี่ยงและการประยุกต์ใช้วิธีประเมินความเสี่ยง
2	National cooperation and coordination	ความร่วมมือภายในประเทศและการประสานงาน

ตารางที่ 2 40 Technical Compliance (TC) (ต่อ)

ข้อที่	หัวข้อ (ภาษาอังกฤษ)	หัวข้อ (ภาษาไทย)
	B - MONEY LAUNDERING AND CONFISCATION	B - การฟอกเงินและการยึดทรัพย์
3	Money laundering offence*	การฝ่าฝืนเรื่องการฟอกเงิน
4	Confiscation and provisional measures	การยึดทรัพย์และมาตรการเฉพาะกาล
	C - TERRORIST FINANCING AND FINANCING OF PROLIFERATION	C - การให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ก่อการร้ายและการแผ่ขยายทางการเงิน
5	Terrorist financing offence	การฝ่าฝืนเรื่องการให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ก่อการร้าย
6	Targeted financial sanctions related to terrorism & terrorist financing	การระบุเป้าหมายของการลงโทษทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและการให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ก่อการร้าย
7	Targeted financial sanctions related to proliferation	การระบุเป้าหมายของการลงโทษทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและการแผ่ขยายทางการเงิน
8	Non-profit organisations	องค์กรไม่แสวงหากำไร
	D - PREVENTIVE MEASURES	D - มาตรการการป้องกัน
9	Financial institution secrecy laws	กฎหมายการรักษาความลับของสถาบันการเงิน
	<i>Customer due diligence and record keeping</i>	<i>การตรวจสอบหลักฐานทางการเงินของลูกค้าและการเก็บรักษาข้อมูลทางการเงิน</i>
10	Customer due diligence	การตรวจสอบหลักฐานทางการเงินของลูกค้า
11	Record Keeping	การเก็บรักษาบันทึกหลักฐานของข้อมูลทางการเงิน
	<i>Additional measures for specific customers and activities</i>	<i>มาตรการเพิ่มเติมสำหรับลูกค้าและกิจกรรมที่เฉพาะเจาะจง</i>
12	Politically exposed persons	บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง
13	Correspondent banking	การติดต่อของธนาคารระหว่างกัน
14	Money or value transfer services	การให้บริการโอนเงินหรือของมีค่า
15	New technologies	เทคโนโลยีใหม่
16	Wire transfers	การโอนทางอิเล็กทรอนิกส์
	<i>Reliance, Controls and Financial Groups</i>	<i>ความเชื่อมั่น การควบคุม และกลุ่มทางการเงิน</i>
17	Reliance on third parties	ความเชื่อมั่นของบุคคลที่สาม
18	Internal controls and foreign branches and subsidiaries	การควบคุมภายในและสาขาในต่างประเทศและบริษัทย่อย
19	Higher-risk countries	ประเทศที่มีความเสี่ยงมาก

ตารางที่ 2 40 Technical Compliance (TC) (ต่อ)

ข้อที่	หัวข้อ (ภาษาอังกฤษ)	หัวข้อ (ภาษาไทย)
	<i>Reporting of suspicious transactions</i>	<i>การรายงานรายการที่มีความน่าสงสัย</i>
20	Reporting of suspicious transactions	การรายงานรายการที่มีความน่าสงสัย
21	Tipping-off and confidentiality	การให้เบาะแสและการเก็บเป็นความลับ
	<i>Designated Non-Financial Businesses and Professions (DNFBPs)</i>	<i>หน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงิน</i>
22	DNFBPs: Customer due diligence	หน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงิน: การตรวจสอบหลักฐานทางการเงินของลูกค้า
23	DNFBPs: Other measures	หน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงิน: มาตรการอื่นๆ
	E - TRANSPARENCY AND BENEFICIAL OWNERSHIP OF LEGAL PERSONS AND ARRANGEMENTS	E - ความโปร่งใสและความเป็นเจ้าของของผู้รับผลประโยชน์ของนิติบุคคล และข้อตกลง
24	Transparency and beneficial ownership of legal persons	ความโปร่งใสและความเป็นเจ้าของของผู้รับผลประโยชน์ของนิติบุคคล
25	Transparency and beneficial ownership of legal arrangements	ความโปร่งใสและความเป็นเจ้าของของผู้รับผลประโยชน์ของข้อตกลงทางกฎหมาย
	F - POWERS AND RESPONSIBILITIES OF COMPETENT AUTHORITIES AND OTHER INSTITUTIONAL MEASURES	F - อำนาจและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่มีความเหมาะสม และมาตรการอื่นๆ ขององค์กร
	<i>Regulation and Supervision</i>	<i>การออกกฎหมายและการกำกับดูแล</i>
26	Regulation and Supervision of financial institutions	การออกกฎหมายและการกำกับดูแลของสถาบันการเงิน
27	Powers of supervisors	อำนาจในการกำกับดูแล
28	Regulation and supervision of DNFBPs	การออกกฎหมายและการกำกับดูแลของหน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงิน
	<i>Operational and Law Enforcement</i>	<i>การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย</i>
29	Financial intelligence units	หน่วยข่าวกรองทางการเงิน
30	Responsibilities of law enforcement and investigative authorities	ความรับผิดชอบของการบังคับใช้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน

ตารางที่ 2 40 Technical Compliance (TC) (ต่อ)

ข้อที่	หัวข้อ (ภาษาอังกฤษ)	หัวข้อ (ภาษาไทย)
31	Powers of law enforcement and investigative authorities	อำนาจของการบังคับใช้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน
32	Cash couriers	ผู้ส่งผ่านเงิน
	General Requirements	ความต้องการทั่วไป
33	Statistics	ข้อมูลสถิติ
34	Guidance and feedback	แนวทางและการตอบรับ
	Sanctions	การลงโทษ
35	Sanctions	การลงโทษ
	G - INTERNATIONAL COOPERATION	G - ความร่วมมือระหว่างประเทศ
36	International instruments	เครื่องมือระหว่างประเทศ
37	Mutual Legal Assistance	การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน
38	Mutual Legal Assistance: freezing and confiscation	การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน: การระงับการใช้ทรัพย์สินและการยึดทรัพย์สิน
39	Extradition	การส่งผู้ร้ายข้ามแดน
40	Other forms of international cooperation	รูปแบบอื่นของความร่วมมือระหว่างประเทศ

การประเมินผลความเสี่ยงจากการฟอกเงิน

ใน “รายงานการประเมินผลความเสี่ยงจากการฟอกเงิน” ซึ่งเป็นความร่วมมือของผู้ประเมินจากหลายประเทศภายใต้กลุ่มสมาชิกหนึ่งๆ เช่น สำหรับประเทศไทยคือ ผู้ประเมินร่วมจากประเทศสมาชิกของ APG รายงานดังกล่าวจะถูกเรียกว่า “Mutual Evaluation Report (MER)” ซึ่งจะมีการนำเสนอผลการประเมินสรุปเป็นระดับต่างๆ ของทั้ง 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) ของ “11 Immediate Outcomes (IO)” จะถูกกำหนดเป็น 4 ระดับของการประเมินความมีประสิทธิภาพของแต่ละข้อของ 11 IO โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ถือว่าผ่านด้านความมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ระดับ
1. ระดับสูง (High) ใช้ตัวย่อว่า H หมายถึง ความมีประสิทธิภาพสูงมากใน IO ข้อที่ถูกประเมิน
  2. ระดับมาก (Substantial) ใช้ตัวย่อว่า S หมายถึง ความมีประสิทธิภาพมากใน IO ข้อที่ถูกประเมิน
- กลุ่มที่ถือว่าไม่ผ่านด้านความมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ระดับ
3. ระดับปานกลาง (Moderate) ใช้ตัวย่อว่า M หมายถึง ความมีประสิทธิภาพปานกลางใน IO ข้อที่ถูกประเมิน
  4. ระดับต่ำ (Low) ใช้ตัวย่อว่า L หมายถึง ความมีประสิทธิภาพต่ำใน IO ข้อที่ถูกประเมิน

ประเด็นที่ 2 การประเมินผลด้านการออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการกำกับดูแลของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Agencies (LEAs)) รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับธุรกรรมฟอกเงิน ของแต่ละข้อของ 40 TC มี 5 ระดับ โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ถือว่าผ่านด้านความเป็นมาตรฐานสากล ถ้าได้ระดับ

1. ระดับเป็นไปตามมาตรฐานสากล (Compliant) ใช้ตัวย่อว่า C หมายถึง ไม่มีข้อบกพร่องในการปฏิบัติตาม TC ข้อที่ถูกประเมิน
2. ระดับเป็นไปตามมาตรฐานสากลเป็นส่วนใหญ่ (Largely Compliant) ใช้ตัวย่อว่า LC หมายถึง มีข้อบกพร่องเล็กน้อยในการปฏิบัติตาม TC ข้อที่ถูกประเมิน

กลุ่มที่ถือว่าไม่ผ่านด้านความเป็นมาตรฐานสากลถ้าได้ระดับ

3. ระดับเป็นไปตามมาตรฐานสากลเป็นบางส่วน (Partially Compliant) ใช้ตัวย่อว่า PC หมายถึง มีข้อบกพร่องปานกลางในการปฏิบัติตาม TC ข้อที่ถูกประเมิน
4. ระดับไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล (Non Compliant) ใช้ตัวย่อว่า NC หมายถึง มีข้อบกพร่องอย่างมากในการปฏิบัติตาม TC ข้อที่ถูกประเมิน
5. ระดับไม่สามารถนำมามาตรฐานสากลมาใช้ในการประเมินได้ (Not Applicable) ใช้ตัวย่อว่า NA หมายถึง TC ข้อที่ถูกประเมินไม่สามารถทำการประเมินได้ เนื่องจากปัจจัยด้านโครงสร้าง กฎหมาย หรือลักษณะเฉพาะของสถาบันในประเทศที่ถูกประเมิน

สรุป

การให้ความสำคัญด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของนานาประเทศส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชี ทั้งนักบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในฐานะที่ถูกระบุว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพประเภทหนึ่งของ DNFBBPs (จาก 40 TC)

ในข้อ 22 ในเรื่องของหน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงินในด้านความรับผิดชอบของการตรวจสอบหลักฐานทางการเงินของลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) รวมถึงการที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีจะต้องหาข้อมูลในเรื่องการตรวจเช็คข้อมูลของลูกค้าของตน (Know Your Customer: KYC) ก่อนที่จะรับงานทางบัญชี หรือการสอบบัญชี โดยจะต้องตรวจเช็คแหล่งที่มาของเงิน ซึ่งนิติบุคคลได้รับว่าเป็นเงินทุจริตที่เข้าไปมีส่วนในการฟอกเงินหรือไม่ และใช้ความระมัดระวังทางวิชาชีพเพื่อตรวจสอบผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง (Beneficial Ownership: BO) ทั้งนี้ ในปัจจุบัน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของวิชาชีพทางบัญชี ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีจะต้องประเมินความเสี่ยงในการรับงานอยู่แล้ว และให้ความสำคัญในเรื่องของนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเข้าไปทำงาน หรือรับงานมาเป็นลูกค้าของตน ในฐานะผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ข้อ 23 ในเรื่องของหน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงิน ด้านมาตรการอื่นๆ ซึ่งหมายถึง มาตรการในข้อระหว่าง 18-21 ที่เกี่ยวกับ ความเชื่อมั่น การควบคุม และกลุ่มทางการเงิน จะต้องถูกนำมาใช้ปฏิบัติ โดยหน่วยธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่มีใช้สถาบันการเงินด้วย ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีจึงต้องตื่นตัวและป้องกันความเสี่ยงของตนเองไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือหรือเป็นเหยื่อของกระบวนการฟอกเงิน และอาจถูกกล่าวหาเป็นคดีความอาญาในฐานะผู้สมรู้ร่วมคิดด้วยความไม่รู้เท่าทันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในด้านการทุจริตและการฟอกเงิน

สภาวิชาชีพบัญชีฯ (ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลภายใต้การรับรู้ของผู้ประเมิน คือ APG) มีความประสงค์ที่จะเผยแพร่บทความทางวิชาการฉบับนี้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีจะต้องพิจารณาด้วยความเป็นมืออาชีพทางบัญชีเกี่ยวกับความเสี่ยงของการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการฟอกเงินของนิติบุคคลรวมถึงผู้บริหารของนิติบุคคลที่ตนจะถูกใช้ความเป็นมืออาชีพทางการบัญชีให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการฟอกเงิน ในสถานการณ์ความเสี่ยงของการฟอกเงินข้างต้น ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีไม่ควรรับงานจากนิติบุคคล ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะนักบัญชี ผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

แนวทางของสภาวิชาชีพบัญชีฯ มีเป้าหมายในการป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริตและการฟอกเงิน ด้วยการพัฒนาวิชาชีพ ทั้งในด้านการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในด้านนี้ และเผยแพร่เครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการฟอกเงิน ที่เรียกว่า “Forensic Accounting (การบัญชีนิติการ)” นอกจากนั้นแล้ว การสืบค้น การวิเคราะห์ ในลักษณะงานวิจัยต่างๆ ของนักวิชาการจะสามารถช่วยให้เกิดการประมวผลลัพท์ที่ได้จากกรณีศึกษาทั้งของประเทศไทยและในต่างประเทศด้านการทุจริตและการฟอกเงิน และการใช้เครื่องมือด้าน Forensic Accounting ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชี รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียและ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกับผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชี ทั้งนี้ เพื่อให้มีข้อมูลและความรู้ในเชิงป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริตและการฟอกเงิน นั่นเอง

REFERENCES

Madinger, John. (2012). *Money Laundering* (3rd ed.). CRC Press, 5–10. <http://www.apgml.org/members-and-observers/members/details.aspx?m=6ff62559-9485-4e35-bf65-305f07d91b05>

United Nations, Office on Drugs and Crime. (2006). *Legislative Guide for the Implementation of the United Nations Convention Against Corruption*. United Nations, New York, 43–93.

Sorat, Tanit. (2012). *Problems and the Effects of Thailand Caused from Black list based by FATF* Accessed on 29 May 2012 from: <http://www.tanitsorat.com/view.php?id=570>

Financial Action Task Force (FATF). (2017a). *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation*. FATF, Paris, France, 4–28.

Financial Action Task Force (FATF) (2017b) *Methodology for Assessing Technical Compliance with the FATF Recommendations and the Effectiveness of AML/CFT System*. FATF, Paris, France, 12–22.

Bangkokbiznews. (2017). *Applause! Thailand was Delisted from Black List for the Risk of Money Laundering* Accessed on 26 July 2017 from: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/766309>

